

**WEBINAR MINISTERSTWA FINANSÓW
PRZYSZŁOŚĆ ZAWODU KSIĘGOWEGO W POLSCE
9 maja 2022 r.**

**PANEL DYSKUSYJNY
ROLA I KOMPETENCJE KSIĘGOWYCH
PRZYSZŁOŚCI,
KSIĘGOWI A INNE ZAWODY**

PROF. EWA WALIŃSKA
Katedra Rachunkowości
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Łódzki

Komisja ds. rozwoju zawodów związanych z rachunkowością

WEBINAR MINISTERSTWA FINANSÓW - PRZYSZŁOŚĆ ZAWODU KSIĘGOWEGO W POLSCE

9 maja 2022 r.

Komisja ds. rozwoju zawodów związanych z rachunkowością

Skład osobowy komisji w kadencji 2019 - 2022:

prof. Ewa Walińska – przewodnicząca

prof. Jerzy Gierusz

dr hab. prof. USZ Stanisław Hońko

prof. Zbigniew Luty

prof. Jolanta Chluska

dr hab. prof. AGH Bogusława Bek-Gaik

dr hab. prof. UEW Michał Biernacki

dr hab. prof. UŁ Justyna Dobroszek

dr Marcin Michalak – sekretarz

9 maja 2022 r.

**Stowarzyszenie
Księgowych w Polsce**

Komisja ds. rozwoju zawodów związanych z rachunkowością

Komisja prowadzi działania w zakresie m.in.:

1. analizy wyzwań stawianych przed zawodem księgowego przez krajową i międzynarodową praktykę gospodarczą w sektorze prywatnym i w sektorze publicznym, w tym w kontekście autonomizacji funkcji rachunkowości w dużych podmiotach (SSC/BPO) :
 - a. określenie tożsamości księgowego na tle zmian zachodzących w otoczeniu prawnym, gospodarczym, technologicznym
 - b. próba zdefiniowania współczesnego zawodu księgowego,
 - c. opracowanie mapy zawodów powiązanych funkcjonalnie z rachunkowością, w tym np. analityk finansowy.
 - d. wyzwania w procesie kształcenia w zawodzie księgowego/specjalisty rachunkowości
2. badań nad kierunkami rozwoju zawodów związanych z rachunkowością
3. akredytacji programów nauczania w uczelniach wyższych na potrzeby certyfikacji zawodu księgowego;

ZAGADNIENIA:

- Słownik pojęć związanych z zawodem księgowego
- Księgowy a biegły rewident
- Księgowy a doradca podatkowy
- Mapa zawodów powiązanych funkcjonalnie z rachunkowością (w tym międzynarodowe kwalifikacje w profesjonalizacji zawodu księgowego)
- Regulacje zawodu księgowego – przegląd rozwiązań międzynarodowych
- Podsumowanie - wnioski końcowe

Zespół 1

Słownik pojęć związanych z zawodem księgowego

Skład zespołu

- **Zbigniew Luty** - Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu – Lider Zespołu
 - **Ewelina Kuberska** - Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
 - **Waldemar Gos** - Uniwersytet Szczeciński
 - **Anna Spoz** - Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
 - **Justyna Dobroszek** - Uniwersytet Łódzki
 - **Michał Biernacki** - Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
 - **Damian Łazarczyk** - Uniwersytet Szczeciński
- **Marzena Rydzewska** - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

PRZEPROWADZONE BADANIA

Celem słownika zawodu księgowego jest uporządkowanie definicji i pojęć zawodów związanych z rachunkowością, zarówno istniejących, jak i prognozowanych. Badania obejmowały studia literaturowe, analizę aktów prawnych i środowiskowych, w tym dotyczących wykazu zawodów związanych z rachunkowością oraz opisu zawodu księgowego, jego czynności i kompetencji.

- **Regulacja** – utrzymywanie czegoś w prawidłowym stanie, ujmowanie czegoś w pewne przepisy i normy
- **Profesjonalizacja** – proces, w ramach którego dany zawód staje się „profesją”, zaś efektem procesu profesjonalizacji jest osiągnięcie „autonomii profesji”. Profesjonalizacja obejmuje różne fazy społeczne, polityczne i instytucjonalne, począwszy od pojawienia się pewnego rodzaju pracy uznawanej za pełnoetatowe zatrudnienie wraz z zasobem specjalistycznej wiedzy i technik, poprzez tworzenie stowarzyszeń zawodowych, uznanie przez państwo za działalność zawodową, a w wielu przypadkach także opracowanie formalnego kodeksu etycznego
- **Certyfikacja** – określone postępowanie, w którym strona trzecia (organizacja), przyznaje pisemne zaświadczenie w formie certyfikatu (zaświadczenia, dyplomu, świadectwo) o tym, że osoba spełnia określone wymagania. Certyfikaty są wydawane przez niezależne jednostki certyfikujące, wyznaczające standardy kontroli w zakresie zastrzeżonym przez daną jednostkę
- **Kwalifikacje zawodowe** - zestawy oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, pozwalające na samodzielne wykonywanie zadań zawodowych. Wynikają z określonych dokumentów (świadectw, dyplomów, zaświadczeń) i stwarzają domniemanie, że legitymujący się nimi człowiek ma odpowiednie kompetencje

WYBRANE WNIOSKI Z BADANIA

Trzy poziomy zaawansowania w zakresie kwalifikacji zawodowej:

1. zawód „wyuczony” (potwierdzony np. dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem)
 2. zawód rynkowy
 3. zawód profesjonalny
- **Zawód wyuczony (z certyfikatem kwalifikacji księgowych):** zawód księgowy może wykazywać się w szczególności następującymi certyfikatami (świadectwami): świadectwo technika rachunkowości, dyplom licencjata o specjalności rachunkowość lub podobnej, dyplom magistra o specjalności rachunkowość lub podobnej.
 - **Zawód rynkowy:** zawód księgowy z określonymi kwalifikacjami rynkowymi. Kwalifikacje rynkowe można uzyskać tylko poprzez zdanie egzaminu, którego formę i zakres merytoryczny określa się w procesie walidacji i akredytacji instytucji certyfikującej. SKwP w Polsce zgłosiło dwie, ściśle związane z rachunkowością: wspomaganie obsługi procesów księgowych - stanowiska, m.in.: **asystent księgowego, młodszy księgowy, pomoc księgowa**, zarządzanie procesami księgowymi - pozwalająca na **kierowanie działem finansowo-księgowym oraz organizowanie rachunkowości w przedsiębiorstwie**.
 - **Zawód profesjonalny – profesjonalizacja zawodu, „profesja”:** zawód, którego rezultat wykonywanych czynności zawodowych jest istotny i ważny dla społeczeństwa oraz funkcjonowania państwa. Jest on wyrażony poprzez uznanie społeczne, dotyczące autorytetu zawodu oraz organizacji zawodowych, a także pracodawców. Uznanie to może być wykazane w odpowiednim akcie prawnym z określeniem warunków jakie muszą być spełnione, żeby taki zawód wykonywać. Zawodem profesjonalnym jest każdy zawód wymagający posiadania licencji.

1. Wprowadzenie nowego zawodu

Zawód profesjonalny: **licencjonowany księgowy** – wymaga m.in. określenia i prawnego uznania czynności księgowych, które mogą być wykonywane przez licencjonowanych księgowych oraz opracowania systemu certyfikacji zawodowej licencji akceptowanego przez MF.

2. Uporządkowanie pozostałych zawodów profesjonalnych i określenie ich relacji do zawodu licencjonowanego księgowego

- Zawód profesjonalny: **dyplomowany księgowy**, spełniający warunki certyfikatu kwalifikacji zawodowych
- Zawód profesjonalny: **główny księgowy**, spełniający warunki certyfikatu kwalifikacji zawodowych
- Zawód profesjonalny: **zarządzanie procesami księgowymi (ZSK)**
- Pozostałe zawody w rachunkowości

Zespół 2

Księgowy a biegły rewident

Skład zespołu

- **Jolanta Chluska** – Politechnika Częstochowska - **Lider Zespołu**
 - **Jerzy Gierusz** – Uniwersytet Gdański
- **Joanna Wielgórska-Leszczyńska** - Szkoła Główna Handlowa
 - **Bogumiła Bek-Gaik**– Akademia Górniczo-Hutnicza
 - **Sylwia Łęgowik-Świącik** - Politechnika Częstochowska
- **Dorota Adamek-Hyska** - Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
 - **Izabela Emerling** - Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- **Ewa Grabowska-Kaczmarczyk** - Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
 - **Barbara Misterska Dragan** - Polska Izba Biegłych Rewidentów
 - **Jarosław Szyszka** - Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
- **Magdalena Wójcik-Jurkiewicz** - Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

PRZEPROWADZONE BADANIA I WYBRANE WNIOSKI

Celem badania było opracowanie – na bazie analizy kompetencji biegłych rewidentów (zawodowych księgowych) – kompetencji i czynności zastrzeżonych dla zawodu licencjonowanego księgowego.

Badania obejmowały studia literaturowe, analizę aktów prawnych i środowiskowych, dotyczących kompetencji, czynności i obowiązków biegłego rewidenta. Pozwoliły one stwierdzić, iż:

- Istnieje duża luka prawna pomiędzy ustawowo uregulowanym zawodem biegłego rewidenta a brakiem jakichkolwiek norm w odniesieniu do osób sporządzających sprawozdania finansowe (SF). Ponieważ minimalny odsetek przedsiębiorstw w Polsce objętych jest obowiązkiem badania SF, rodzi to poważne ryzyko przygotowywania SF nie spełniających warunku zawartego w art. 4, ust.1 ustawy o rachunkowości (uor), tj. prezentujących rzetelnie i jasno sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy jednostki gospodarczej.
- W efekcie rośnie ryzyko przedstawienia fałszywego obrazu przedsiębiorstwa, co obniża bezpieczeństwo obrotu gospodarczego, głównie w relacjach podmiotu z bankiem, leasingodawcą i kontrahentami.
- Istnieje potrzeba określenia czynności zastrzeżonych dla osób odpowiedzialnych za sporządzenie sprawozdania finansowego.

WYBRANE WNIOSKI Z BADANIA

Do obowiązków księgowych, którzy podpisują sprawozdanie finansowe powinny należeć w szczególności:

- sporządzenie i aktualizacja dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości oraz innych niezbędnych instrukcji i regulaminów bezpośrednio z nią związanych;
- wycena początkowa, bieżąca oraz bilansowa aktywów i pasywów oraz ustalenie wyniku finansowego;
- sporządzenie i podpisanie sprawozdania finansowego oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ustawą;
- czynności wspomagające zarządzanie jednostką, w tym współpraca z kierownikiem jednostki, biegłym rewidentem.

Do obowiązków księgowych, którzy nie podpisują sprawozdania finansowego powinny należeć w szczególności:

- pozyskiwanie, tworzenie i porządkowanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ustawą;
- dekretacja dowodów księgowych;
- wprowadzanie zapisów księgowych w księgach rachunkowych;
- przygotowanie dokumentacji inwentaryzacji oraz przeprowadzenie;
- prowadzenie ewidencji podatkowych oraz innych w zakresie rozliczeń publicznoprawnych;
- prowadzenie innych rejestrów i ewidencji określonych w procedurach wewnętrznych jednostki;
- inne obowiązki określone w procedurach wewnętrznych jednostki;
- współpraca z księgowym, który podpisuje sprawozdanie finansowe, kierownikiem jednostki, biegłym rewidentem, audytorem wewnętrznym oraz innymi podmiotami.

REKOMENDACJE

Rekomendujemy rozwiązanie zakładające **włączenie zawodu księgowego do katalogu zawodów regulowanych** i uregulowanie **czynności zastrzeżonych** dla poszczególnych grup objętych daną regulacją. **Opowiadamy się za nazwą „licencjonowany księgowy”**.

Wprowadzenie regulacji dotyczących **zawodu licencjonowanego księgowego** jest czynnością niezbędną, wymagającą uregulowań prawnych, podobnie jak w przypadku zawodu biegłego rewidenta, czy też usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Regulacja powinna dotyczyć zarówno osób podpisujących sprawozdanie finansowe, jak i pracowników księgowości - począwszy od pracowników średniego szczebla przez personel zajmujący stanowiska specjalistów i kierowników.

Należy stworzyć wiele **ścieżek zdobywania licencji**. Przykładowo, uprawnienia takie mogą potwierdzać m.in.:

- uprawnienia biegłego rewidenta,
- pełne kwalifikacje ACCA,
- trzeci i wyższy stopień certyfikacji SKwP,
- egzamin państwowy plus 3 lata praktyki.

Ścieżki certyfikacji licencjonowanego księgowego powinny być uzupełnione **wymaganiami ustawicznego doskonalenia**.

Zespół 3

Księgowy a doradca podatkowy

Skład Zespołu

- **E. Maruszewska** – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach - Lider zespołu
 - **Stanisław Hońko** - Uniwersytet Szczeciński
 - **Elżbieta Jędruczyk** - Uniwersytet Szczeciński
 - **Zofia Wierzińska** - Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
- **Dawid Obrzeźgiewicz** - Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
 - **Agnieszka Wencel** – Uniwersytet Łódzki

PRZEPROWADZONE BADANIA

Badania obejmowały studia literaturowe, analizę aktów prawnych i środowiskowych, analizę orzecznictwa, przegląd literatury oraz efektów uczenia się związanych z zagadnieniami podatkowymi, które zawarte są w kwalifikacjach księgowych funkcjonujących w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK).

Porównano zakres czynności wykonywanych przez księgowego i doradcę podatkowego bazując na regulacjach obowiązujących w wybranych krajach Unii Europejskiej.

WYBRANE WNIOSKI Z BADANIA

W literaturze polskiej i zagranicznej **brak publikacji podkreślających konieczność definiowania wyraźnej granicy** pomiędzy obiema diskutowanymi profesjami.

Brak orzecznictwa wskazującego na konieczność wyraźnego rozdzielenia czynności księgowych od czynności doradztwa podatkowego pomimo pojawiających się w orzecznictwie stwierdzeń, że obowiązująca definicja doradztwa podatkowego nie jest precyzyjna.

Orzecznictwo wskazuje, że **wiedza specjalistyczna wykorzystywana przez księgowych nie jest wystarczającym argumentem przemawiającym za przyjęciem, że świadczą oni doradztwo podatkowe.**

Doradztwem nie jest podejmowanie w imieniu podatnika bieżących decyzji dotyczących stosowania prawa podatkowego, niemających charakteru strategicznego czy koncepcyjnego, w zakresie niezbędnym do prawidłowego prowadzenia ewidencji.

W regulacjach krajów UE występuje **znaczna zbieżność zawodów księgowego i doradcy podatkowego w zakresie wykonywanych czynności** poza reprezentacją klientów zastrzeżoną dla doradców podatkowych, a ponadto zawód doradcy podatkowego jest często wiązany z zawodami prawnymi, a nie ekonomicznymi.

Efekty uczenia się opisane w ramach ZSK wielokrotnie wymieniają zagadnienie podatkowe w ramach czynności księgowych wyraźnie wskazując, że **zakres prowadzenia ksiąg rachunkowych jest nierozwalnie związany z zagadnieniami podatkowymi.**

REKOMENDACJE

Wprowadzenie regulacji/profesjonalizacji zawodu księgowego wyłącznie w zakresie:

- (a) usługowego prowadzenia rachunkowości (biura rachunkowe, samozatrudnienie),
- (b) osób podpisujących sprawozdania finansowe zatrudnionych na umowę o pracę.

Rozróżnienie czynności księgowych od czynności doradztwa podatkowego **nie na podstawie określonego katalogu czynności zakwalifikowanych do jednej z dwóch grup, ale zgodnie z zasadą przewagi zagadnień ekonomicznych nad opiniowaniem prawnym**, zgodnie z którą ramy dla czynności księgowych powinny być wyznaczone w oparciu o znaczenie rachunku ekonomicznego dla zakwalifikowania porad, opinii i wyjaśnień dotyczących prowadzenia ewidencji do celów podatkowych (w tym ksiąg rachunkowych) w porównaniu do mniejszego/niewielkiego znaczenia opiniowania prawnego regulacji stanowiących podstawę prowadzenia tych ewidencji.

Podsumowując, jeżeli regulacje prawne pozostawiają jednostce (w tym podatnikowi) swobodę w zakresie ujęcia ewidencyjnego, **to udzielanie porad, opinii i wyjaśnień w zakresie zastosowania określonych prawem rozwiązań wraz z ich skutkami ekonomicznymi dla jednostki, należy uznać za czynności z przeważającą rolą rachunku ekonomicznego** (tzw. kompleksowe usługi księgowe). W takim przypadku **nie dochodzi do opiniowania prawnego**, ponieważ sednem czynności nie jest wydawanie opinii o danej regulacji prawnej, ale o skutkach ekonomicznych zastosowania danej regulacji prawnej. **Udzielanie porad, opiniowanie czy wyjaśnianie ekonomicznych skutków zastosowania określonych regulacji prawnych stanowi zatem o istocie czynności księgowych, w odróżnieniu od czynności doradztwa podatkowego, którego sednem jest opiniowanie prawne.**

Zespół 4

Mapa zawodów powiązanych funkcjonalnie z rachunkowością (w tym międzynarodowe kwalifikacje w profesjonalizacji zawodu księgowego)

Skład zespołu

- **Ewelina Zarzycka, Uniwersytet Łódzki - Lider Zespołu**
 - **Renata Biadacz, Politechnika Częstochowska,**
- **Marlena Ciechan-Kujawa, Uniwersytet Mikołaja Kopernika**
- **Małgorzata Cygańska, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,**
 - **Justyna Dobroszek, Uniwersytet Łódzki**
 - **Zuzanna Firkowska-Jakobsze, Uniwersytet Łódzki**
- **Elżbieta Szczepankiewicz, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu**
 - **Beata Zalewska, Politechnika Koszalińska**

PRZEPROWADZONE BADANIA

Celem badań była **identyfikacja i syntetyczne omówienie zawodów funkcjonalnie powiązanych z rachunkowością**. Dla realizacji tych zadań wykorzystano bogatą literaturę polską i zagraniczną, w tym m.in. wyniki badań z zakresu zawodów powiązanych z rachunkowością, klasyfikację zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy opracowaną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, regulacje prawne odnoszące się do audytu wewnętrznego w sektorze instytucji finansowych i jednostkach samorządu terytorialnego, regulacje dotyczące kontroli wewnętrznej i kontroli zarządczej w sektorze finansów publicznych, standardy raportowania ESG, a także dokumenty wiodących organizacji certyfikujących i zrzeszających ekspertów, kodeksy etyki, raporty i opracowania branżowe oraz oferty pracy.

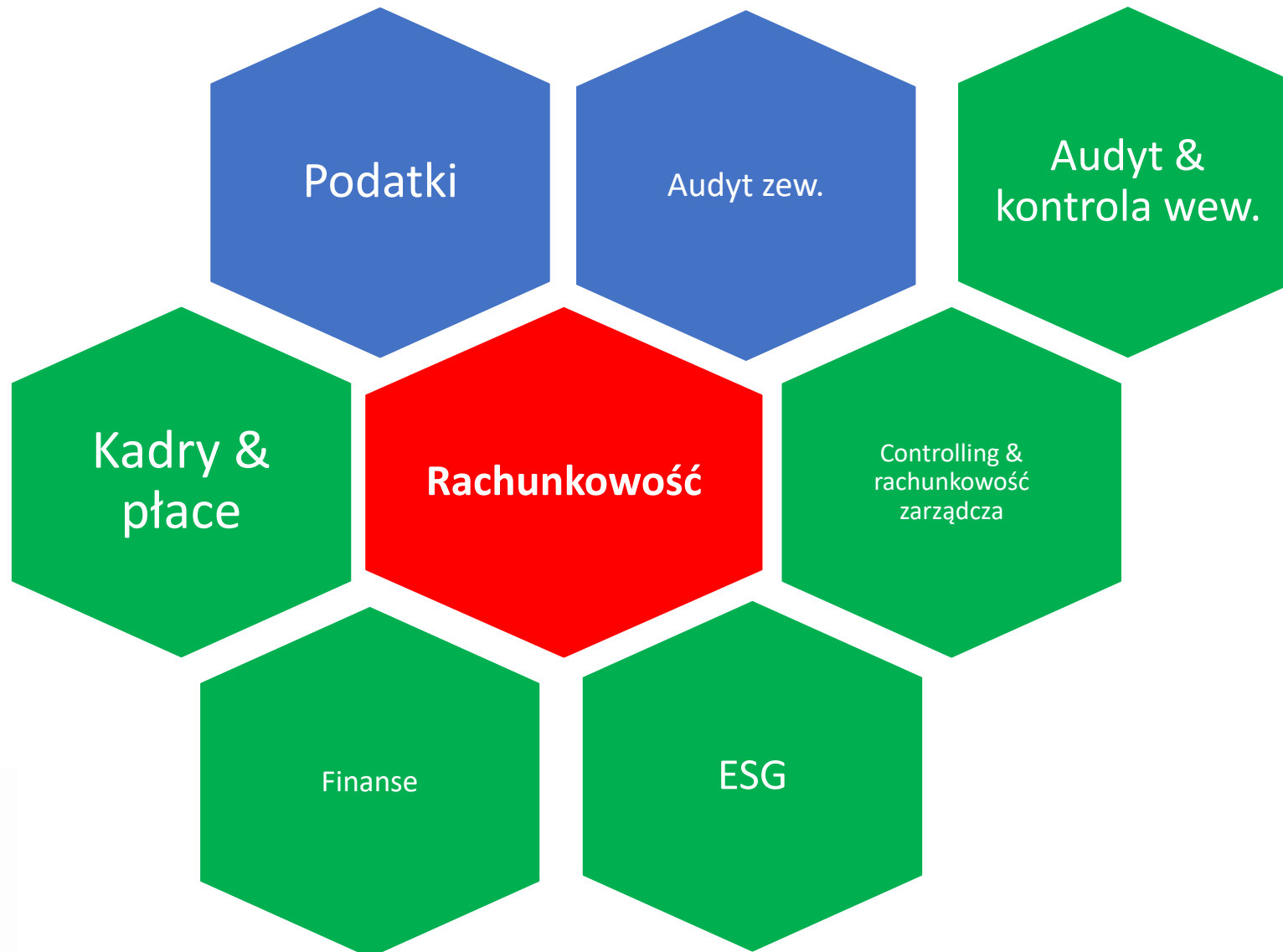
Przeprowadzone studia literaturowe pozwoliły na opracowanie **mapy zawodów powiązanych funkcjonalnie z rachunkowością**, która została zaprezentowana na rysunku 1.1.

Raport z badania prezentuje **standardy wykonywania zawodu w zidentyfikowanych obszarach, wymogi kwalifikacyjne, zadania i wybrane stanowiska**, a także kierunki rozwoju omawianych zawodów. Przedmiotem dokonanego przeglądu są także **wybrane międzynarodowe kwalifikacje zawodowe i certyfikaty zawodowe**.

WYBRANE WNIOSKI Z BADANIA

Rysunek 1.1. Mapa zawodów funkcjonalnie powiązanych z rachunkowością

WYBRANE WNIOSKI Z BADANIA

- Zawód księgowego **jest funkcjonalnie powiązany z zawodami** z zakresu finansów i zarządzania.
- Zawody z zakresu rachunkowości zarządczej (np.: *management accountant*), finansów oraz audytu wewnętrznego podlegają regulacji np.: w krajach anglosaskich. **W Polsce nie ma aktualnie wymogów ani standardów formalnych dotyczących wykonywania badanych zawodów**, z wyjątkiem kwalifikacji obowiązkowych audytora wewnętrznego w sektorze finansów publicznych oraz audytora wewnętrznego i/lub audytora wewnętrznego w instytucjach finansowych.
- Wśród **zawodów regulowanych w obszarze finansów** wyróżnić należy zawód doradcy inwestycyjnego, doradcy podatkowego oraz maklera papierów wartościowych.
- **Profesjonalne organizacje zrzeszające i certyfikujące odgrywają ogromną rolę w określaniu standardów wykonywania zawodu** i kształtowaniu rangi badanych w raporcie specjalistów na całym świecie. W obszarze finansów i rachunkowości ważną rolę pełni ACCA - *Association of Chartered Certified Accountant*, w obszarze rachunkowości zarządczej zaś CIMA - *Chartered Institute of Management Accountants*. Liderem w zakresie certyfikacji specjalistów ds. ESG jest międzynarodowe stowarzyszenie *International Association for Sustainable Economy* (IASE). Do popularnych certyfikatów wśród audytorów wewnętrznych należy także certyfikat audytora wewnętrznego (*Certified Internal Auditor* – CIA) wydawany przez *Institute of Internal Auditors*.
- Organizacje takie jak ACCA i CIMA odgrywają coraz większą rolę w Polsce, a także zacieśniają współpracę z uczelniami wyższymi poprzez **procesy akredytacji kierunków studiów** bądź tworzenie nowych ścieżek kształcenia pod swoimi patronatami.

REKOMENDACJE

Rekomenduje się zmiany systemu prawnego i **wprowadzenie regulacji w funkcjonowaniu - lub przynajmniej profesjonalizacji - zawodu księgowego**. Argumenty za rekomendacją są następujące:

- **Współpraca księgowych z badanymi zawodami** i ich ogromny wpływ na prawidłowe i sprawne funkcjonowanie organizacji, w tym m.in.: obszarów finansów, kadr i płac, audytu wskazuje na potrzebę przynajmniej profesjonalizacji tego zawodu.
- **Zdefiniowanie zawodu**, określenie standardów jego wykonywania, a także wymogów kwalifikacyjnych zapewni wysoką jakość usług świadczonych przez księgowych i pozytywnie wpłynie na współpracę księgowych z innymi obszarami funkcjonalnymi organizacji.
- Silnie rozwijająca się w ostatnich latach w Polsce i na świecie profesjonalizacja zawodów funkcjonalnie powiązanych z rachunkowością **potwierdza potrzebę profesjonalizacji również samego zawodu księgowego**. Brak zmian w tym zakresie rodzi ryzyko marginalizacji zawodu księgowego. Na świecie (m.in.: w USA, Wielkiej Brytanii czy Kanadzie) profesjonalne organizacje zrzeszające i certyfikujące np.: księgowych czy specjalistów rachunkowości zarządczej odgrywają ogromną rolę w określaniu standardów wykonywania zawodu i kształtowaniu rangi specjalistów.
- W Polsce **kształtowanie zawodu księgowego przebiega w sposób rozproszony**, bez instytucjonalnego wsparcia, które mogłoby aktywizować kształcenie i rozwój w tej dziedzinie.
- Duża liczba studentów w Polsce zdobywających wspomniane międzynarodowe certyfikaty wynika m.in.: **z potrzeby instytucjonalnego wsparcia dla kształtowania zawodu specjalisty rachunkowości i planowania kariery zawodowej w tym obszarze**.

Zespół 5.

Regulacje zawodu księgowego – przegląd rozwiązań międzynarodowych

Skład zespołu

- **Marcin Michalak** – Uniwersytet Łódzki - **Lider Zespołu**
 - **Ewa Walińska** – Uniwersytet Łódzki
- **Angelika Kaczmarczyk** - Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
 - **Artur Jastrzębowski** – Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

PRZEPROWADZONE BADANIA

- Analizie poddano regulacje w zakresie zawodów księgowych w 20-tu krajach:

1. Holandia	6. Słowacja	11. Irlandia	16. Litwa
2. Belgia	7. Austria	12. Finlandia	17. Niemcy
3. Francja	8. Polska	13. Szwecja	18. Serbia
4. Hiszpania	9. Rumunia	14. Grecja	19. Włochy
5. Portugalia	10. Bułgaria	15. Estonia	20. Norwegia

- Celem analizy było udzielenie odpowiedzi m.in. na następujące pytania:
 - Czy i które zawody podlegają uregulowaniu?
 - W jaki sposób są regulowane lub certyfikowane?
 - Jakie wymogi należy spełnić, by uzyskać tytuł zawodowy?
- Dokonano analizy stanu prawnego.
- Wykorzystano wyniki badań własnych lub przeglądu literatury.
- Badanie przeprowadzono głównie na podstawie wtórnych źródeł danych.

WYBRANE WNIOSKI Z BADANIA

- We wszystkich badanych krajach regulowany jest zawód biegłego rewidenta:
 - W kilku krajach występują dwa statusy biegłych rewidentów
- W 7 z 20 krajów (35%) zawód księgowego podlega regulacjom ustawowym lub równorzędnym (dotyczy to księgowych pracujących na własny rachunek lub biur rachunkowych)
 - Belgia, Francja, Portugalia, Austria, Rumunia, Serbia i Włochy
- W Austrii certyfikacji podlega także zawód księgowego ds. płac oraz księgowego zarządczego
- Najczęstsze wymogi dotyczące uzyskania tytułu zawodowego księgowego to:
 - Wykształcenie wyższe (aczkolwiek nie wszędzie jest to warunek konieczny, nie zawsze musi być to wykształcenie ekonomiczne)
 - Odpowiedni staż pracy/doświadczenie, w tym liczba godzin pracy pod nadzorem certyfikacyjnym
 - Egzaminy końcowe
- W Szwecji uprawnienia udzielane są na okres 6 lat (dotyczy audytorów)
- Wymóg ustawicznego doskonalenia i przestrzegania standardów etycznych

WYBRANE WNIOSKI Z BADANIA

Lp	Kraj	Rodzaj uregulowań	Wymogi	Egzamin
1	Belgia	Uregulowania ustawowe	200 dni stażu (1000 godzin) w okresie 12-36 miesięcy wyższe wykształcenie doświadczenie	TAK
2	Francja	Uregulowanie ustawowe i środowiskowe dwie ścieżki: 1/ wykształcenie / praktyka 2/ egzamin	wyższe wykształcenie 3 letnie doświadczenie egzamin końcowy druga ścieżka nie wymaga wykształcenia kierunkowego	TAK
3	Portugalia	Uregulowanie ustawowe, organizacja zawodowa sprawuje nadzór	Studia licencjackie i podyplomowe - kierunkowe 1,5 roku doświadczenia zawodowego	TAK
4	Austria	Uregulowanie ustawowe, w tym księgowi zarządczy i płacowi	Brak wymogu wykształcenia doświadczenie praktyczne 3 lata i 1,5 kwalifikacje nabyte zewnętrznie muszą zostać potwierdzone minimum 22,5 godz pracy zawodowej w roku	TAK
5	Rumunia, Serbia	Delegacja ustawowa dla organizacji zawodowej do nadawania uprawnień		
6	Włochy	Uregulowanie wymagań na poziomie ustawowym	Wykształcenie wyższe, wymogi doświadczenia praktycznego i egzamin Państwowy	TAK

Gospodarcza i społeczna rola zawodowego księgowego czyni ten zawód bardzo ważnym dla państwa polskiego i daje możliwości kontrolne dla MF.

Księgowy zawodowy – to osoba prowadząca **księgi rachunkowe**, **nie jest zawodowym księgowym** osoba prowadząca **ewidencje podatkowe**.

Wprowadzenie nowego zawodu księgowego – „**licencjonowanego księgowego**” - regulowanego prawnie, podobnie jak w przypadku zawodu biegłego rewidenta czy doradcy podatkowego.

Licencjonowany księgowy jest odpowiedzialny za **sporządzenie sprawozdania finansowego** przedstawiającego w sposób rzetelny swoją sytuację finansową, majątkową i wypracowany wynik finansowy jednostki. **Tylko on** ma uprawnienie do jego **podpisania**.

Należy stworzyć wiele ścieżek zdobywania **licencji**. Przykładowo, uprawnienia takie mogą potwierdzać m.in. uprawnienia biegłego rewidenta, czy pełne kwalifikacje ACCA.

Ścieżki certyfikacji licencjonowanego księgowego powinny być uzupełnione wymaganiami **ustawicznego doskonalenia**.

WNIOSKI KOŃCOWE (2)

Trzy perspektywy zawodowego księgowego:

1. Księgowy – zawód regulowany – **regulacje prawne** – biegły rewident oraz licencjonowany księgowy
2. Księgowy – zawód certyfikowany – **regulacje środowiskowe** – np. SKwP (ścieżka certyfikacyjna)
3. Pozostałe zawody związane z rachunkowością - **zawody nieregulowane i niecertyfikowane**

Zawody regulowane: biegły rewident i licencjonowany księgowy

Mianem **biegłego rewidenta** określamy **osobę uprawnioną do badania sprawozdań finansowych**. Biegły rewident przeprowadza **czynności rewizji finansowej, czyli audyt finansowy**, mający na celu ustalenie, czy dana jednostka przedstawia w sposób rzetelny swoją sytuację finansową, majątkową i wypracowany wynik finansowy.

Mianem **księgowego licencjonowanego** określamy **osobę uprawnioną do sporządzania (i podpisywania) sprawozdań finansowych**. Księgowy licencjonowany przeprowadza **czynności związane ze sporządzeniem sprawozdania finansowego** przedstawiającego w sposób rzetelny swoją sytuację finansową, majątkową i wypracowany wynik finansowy.

Zawody certyfikowane: np. technik księgowy, główny księgowy, dyplomowany księgowy

Zawody nieregulowane i niecertyfikowane:

pozostałe zawody związane z rachunkowością

PODSUMOWANIE DYSKUSJI W ŚRODOWISKU AKADEMICKIM*

- środowisko naukowe jest zgodne, że zawód księgowego **nie powinien pozostać bez instytucjonalnego wsparcia**,
- **wiedza księgowych, znajomość prawa rachunkowości oraz ich umiejętności organizacyjne, zarządcze i kontrolne wymagają odpowiedniego potwierdzenia (w formie licencji, certyfikatu)**,
- rozważane są **różne opcje rozwiązań** (np. certyfikacja, licencje, regulacja ustawowa), ale w każdej opcji muszą one wiązać się z **obowiązkami w zakresie doksztalcania i respektowania zasad etyki zawodowej**,

*w celu zachowania pełnej przejrzystości - raporty przygotowane przez zespoły zostaną przekazane do Ministerstwa Finansów, wraz z pełnymi wynikami badań ankietowych (obecnie ok. 4000 respondentów).

